Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Arbaʿah ha-ṭurim

Ṭur Even ha-ʿezer - hu ha-ṭur ha-4. me-arbaʿah ha-ṭurim

Yaʿaḳov ben Asher
רשא וב בקעי

Ṿin, 5573 = 1813

ע

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8679

Visual Library

זמנעם ידיים מצו מיכי אמר מיני מוצת ומיני עוס סרטו בידים וכתבו מן הטפרסי
אלא אמרו אלא מיכול לסקיע את עצמו בטווים בגמר ומביב לצורך סביה אבל טוחב
ואוסה ומבטלת ועוסה כל נרכי סביה כמו אם סיקה מוצת ולכם הסכים הרמ"ב בס
הע"ם (וע"ל ס"ם ס') וכן מבואר בסוף הסריקה דתקנה מזוטת מרקונה תחת מירוח
וקבורתה תחת כתובתה ודע שבפרקונה וקבורת
מין הבעל יכול לסגלל מחיובה ולחני יכיח
לם מירוחים וכתובתה וכן היה מיכ יכול
לסקיע ממנו זכות מירוח וכתובה אפילו
תאמר מיני בעדיה ומיכי נקבלה מנכסיו
וחס כלל מדברי רבי וכן דעת בעלי הסוס
וכן הסכימו הרמ"בן ומרדכי בפ"ז ז"ל עכ"ל:
ועל מ"ם הקשה הבעל אלא יתחיי בלח מן
הדברים הסוה מייב בהן וכו' כתב ז"ל מה
הסכיל דבינו שהתנאי קיים אפילו בשאר
נכסים הוא כדעת רבי יהודה שאמר בדבר
שבמתנה תנאו קיים כמכר ב בבריתא שבפ
הע"ם ומכ"ל בשאר דברים שסם מדבריהם
וכל שהכיל רבי שאין התנאי מועיל הכוח
העוב הוא עפני שבתו בתורה ומיני תנאי
המנון ומיני ל' יהודה עודה בו ועיקר כתוב
שאין התנאי מועיל בו יצא לו לדבר' מנעם
שבינו בפ' הע"ם (דף כד) ל"מ אומר כל
הפותח לבתולה עק"ק ולאלמנה עק"ם ר"
בעלת זנות ואמרו בגמ' (דבר) כל הפותח
אפי' בתנאים אלמת הקבר תנאו בטל ואינה
לם ק"ק וכיון דאמר לם לא אית לך אלא
ק"לא סמכה דעתה וים"ל בעיל"זנות וכוכר
דבינו הכיון דקי"ל הלכה כר"מ בגרותיו
הע"ב דל"מ אמר דטעמ' דתנאו בטל מפו
דכתובה דתוריתא כדאי' כתם וחכן ק"ל
דכתובה דרבנן מ"מ הלכתא כותיה ולא
מטעמיה אלא הע"ב דכתוב' דרבנן עמו
הזון לדבריה כבל תור' ותנאו בטל כל זמן
שעולה לקיימה ואם"ם בעילתו בעיל' זנות
מסוס דלא סמכה דעתה אבל אם לא רצה
לקיימה תנאו קיים כמו שיתבאר בסמ
מקומו' אם מחלה אם' כתובת' שמחילת
מחילה וכ"כ הרמ"בן לדעת רבינו ויש מי
שסובר דלא ק"ל כר"מ אלא שבעילתו בעיל'
זנות בשמחת עיקר כתובה וכ"ם בשאין
לם בלל אבל מ"מ תנאו קיים ואפי' אם רצה לקיימה הע"ם שאינו רשאי לשנות
כתובה כיון שרוצה לקיימה עכ"ל וכתב מהרי"ק בשורש י' דלדעת רש"י וסתו' עושה לא
ניתן לומחיל' ולדעת ר"ת אם מחלה מחול: וכ"ש רבי' וכן אם כתב' עמה אחר שנשא
אלא ירשנה תנאו בטל ור"ח ור"י כתבו גם כן שלענין ירושה אינו מועיל תנאים
אפי' כתיב קודם שנשאה אלא ירשנה אינו מועיל ויורשה ורי"ף פסק שגם לענין
ירושה מועיל תנאי ולכם הסכים ה"ם סר"אם ז"ל וכת עוד בזה רבי' בס כ"ב בר"ם
הכותב (דבר) תנן כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך ובמירותיכן בחייך ובמותיך
אינו אוכל פירות בחייה ואם מתה אינו יורשה רב"בן ת"ל אם מתה ירשנה אפלי
בהתנה על מ"ם בתורה וכל המתנה על מ"ם בתורה תנאו בטל ובגמ' וכי כתב לה
מאי הוי ומסקינא הוא לאחרו דין ודברים אין לי על בדה זו ואין לי עסק בם וידי
מסולקות ממנה לא אמר כלום אמרי דבי' יוחי בכותב לה ועוד אורשה וכדל' בסל'
דא' מחלה שבאם לאחר המקום אחר אדם מתנ' עליה אלא ירשנה ובדה"י בכותב
ועודה אורשה ואלי מי שסקרקע אלו ובא ליתנו לאחרו לרוך לשון מתנה ומתנתיהן
בכותב לה עד אלא זכה בנכסי' ומתנה עמה אלא זכה בהן לכשיתבה ואין לרו' לשון
מתנה אסרי אין לו עכשיו רשות בהם ממקום אחר אחים יורשה אבותיו אלא ע"י
מעשיו הבא לו כגון מחלת אחיו אבא אין לו דשואי אלו דשואי ומשו' תקנת דיניה
תקון דבנן ומוסיף בא לומחול עלי' עוחל וכתב הר"ן הבאה לו ממקום אחר כלו' שעכשיו
בשע' שנסתלק ממנה אינו רואי ליורשה ביורש בעל קודם נשואין אדם מתנ' עליה
אלא יירשנ' ולאחיוקי יורש' אבינו דבריו ברמוי ליורשה בכל שעה אבי אינו אבא זכה בם
לענין הלא אני בסילוק אלא אם בעבר אם בתנה ומ"ם אסרי לא זכה בם לגמרי ולא
בלם ברשותו שיוכל לסקנות' ויורשה אשתו אחר שנשאה ליורשה אבינו דעיש
שילבר לא עשכה לם אלא בכותב לה ועודה אדום' ודוק' בכותב לה ועודה אדום' דשיוך
בם קלת אבל קודם לכן כיון אין לו שייכו' בנכסי' בכלל סילוקו לאו כלום הוא ובגמ'
אמ' רב אבא' ברה"בא ובכתב אדי"ף ולית הלכתא' כותיה לא' כלום הוא ובגמ'
ירוש' מ"ר יוסי אילין דכתבין לבסיהן אי מיתה אלא בני כל מאי דלא תבדל לבי בשא
תנאי מתנון הוא נקיים ואסר"מ כ' על זה ור"ח פוסק כרשב"ג וכן פסק ר"י לענין בם"ק
וכ"ם בעל הלכ' ובסיגיא ראי' מדברי' ב רוש' ר' ירמיה בשם רב הלכ' כר"שב' אם אתה עתיד
ירשנ' אבל לא לענין דבריו שאמר שנפני שבתנה על מ"ם בתור' תנאו בטל דשמתנה
על מ"ם בתורה דתנאו בטל בתנאי גוף וכבא בתנאי ממון אבן קיימין ולעם אמרו
תנאו בטל שבסוף זכה בהן כגון דלאחר מיתת' הוא יורשה וזהו כמי שסילק ידו מנכסי
אבין אחים אתי אבין בנו ורבנו שנפני שבחיי אבין לא היה לו כלום בנכסי' כך הבעל
אין לו בגוף נכסי אשתו בחייה כלום ודבר אלא בא לידו הוא לפי' שתנאי בעל ויורש

שאינו תנאי של ממון תנאי בטל וכן התנה לפרו' מעיק' בתיבתה
או שכת' לה מנה או ק"ק ומחלה לו עלי' תנאי בטל (ג) וכן אם התנ'
עמה אחר שנשא שלא ירשנ' תנאו בטל אבל בכל שאר הדברי'
תנאן קיים כגון שהתנה עמה ע"מ שאין לה שאר וכסות או שלא
יאכל פירות נכסי' וכיוצ' בו תנאו קיים ור"ח ור"י כתבו ג"כ שלענין
ירושה אינו מועיל תנאה אפי' התנה קודם שנשאה שלא ירשנה
אינו מועיל ויורשה ורב אלפס פסק שגם לענין ירוש' מועיל תנאי
ולזה הסכים א"א ז"ל:

ע חייב במזונותיה כיצד אוכלת עמו ממה שהוא אוכל
ושותה עמו ממה שהו' שותה ואם משפחתה ובית
אביה מנהג בגדולו' יותר ממה שנוהג הבע' אם כל בני משפחתה
בין אותם שהן עשירי' בין שאינם עשירי' מבקשי' אותם הגרולות
אז צריך להנהינה כדרך שנוהגין בני משפחתה דק"ל עולה עמו
ואינה יורדת עמו ואם אין כל משפחתה מבקשים אות' הגרולות
אז אינו חייב לה בהן כל זמן שאוכל' עמו אבל אם אינה אוכלת
עמו אלא נותן לה מזונות' לברה או צריך להנהינה בדר' שהיא'
נוהגת בבית אביה שהרי ברשותו הוא ליתן לה מזונות והיא
תאכל לברה כל זמן שהרצה דתנן המשרה אשתו ע"י שליש פי'
שמפרנסה ע"י אחר לא יפחות לה מב' קבין חטין לשבוע או ד'
קבין שעורין ונותן לה חצי לוג שמן וחצי קב קטנית וקב גרוגרות
או מנה דבילה ואם אין לו פוסק לשומה פירות ממקום אחר ואם
היא מניקה נותן לה יין ואם היא רגילה ביין נותן לה אפי' אינה
מניק' ואוכלת על שלחנו מליל שבת לליל שבת ונותן לה מעה
כסף לשבוע לצורך דברי' קטני' ואם אינו נותנו לה מה שעשתה
מותר על מעשה ידיה הקצוב שחייב לתת לו כדלקמן היא שלה
אם צמצמה והותירה כאלו המזונות הוא של הבעל בר"א בעני
שבישרא' אבל בעשירים הכל לפי כבודם ובירושל' משמע שאין
יכול לפרנסה ע"י פרנס והיא תאכל לברה אא"כ שיה' סרצונ' וכן
היא מסקנת א"א הר"אש ז"ל לשון הרמ"בם כמה מזונות פוסקין
לאשה פוסקין לה לחם ב' סעורו' בכל יום סעורה בינונית של כל
אדם באותה העיר שאינו לא חולה ולא רעבתן מאותו מאכ' של
אנשי

אחר שנשאת תנאו בטל ויירשנה כמו שביארנו שתנה עמה אחר נשואין אבל יסיה
לו דין ודברים בנכסים ולא בפירי פירותיה עד עולם בחייה ובמותה שרי זה מינו
מוכל פירות כלל אבל אם מתה יורשנה כמו שביארנו וכתב ה"ם בסלבו' ליה הלכתא'
כרש"בג וכן סברינו הרמ"בן והרש"בא ז"ל ודוקא בשתנה ועודה אדומה ובסיגיא
דר' בסבא אבל משבאת אין תנאו ברורה כלום הכיון שיירושה לאויה לו אם תמו'
עתה ה"ל כאומר לא תירש את הבא אבל אם אמ' כגון מידו וכ"כ הרמ"בן הרשב"א
ז"ל ובדע' רבינו ומירושלמי המכר בסלבות הוא בכותב לה ועודה אדומה אם מתי
בכותב לה בכתובתה בפעת בכיסה אבל אחר מיפולין לה אחר כלום אבל דבריהם
מסכימי' לדעת רבינו עכ"ל: ודברי רי"בם בזה בסימן ס"ד ופ"ק (ג) וסשאת כיון
דסרי"ף ורמ"בם והרמ"אם והרמ"בן ורמ"בם ז"ל הסכימו בא ז"ל הסכימו אם קול' נשואין מתנה
עמה אלא יירשנה תנאי קיים אפשיטא דסכי נקטינן: ע"ם ובדברי רבי' אלו נכתן בקיצור אבל
ס"ג נמצא וכן אם הכתב עמה אחר בנכסים אלו קודם שנשאה אלא יירשנה תנאי בטל ולא הכתב עמה כן
אמרים תרוסה בר"ה ובי"ה בם אזה מנתו נשל ולבסי"ף מנתו קיים ובנכ הסכנים מ"ה ז"ל:

ע חייב במזונותי' כיצד אוכלת עמו ממה שהוא אוכל ושותה עמה אחרת
ואם משפחת' ובית אביה מנהגן בגדולו' יותר ממה שנוהגין בגדולו' וכו'
עד אז צריך להנהיגה כדרך שהיתה מנהגת בבית אביה כן כתבו הסוס' הר"ם
המגיד מדקדוק קונית הגמרא: שהרי' ברשותו הוא ליתן לה מזונות ויש לה אבל
לבדה כל זמן שתלכה דתנן המשרה את אשתו ע"י שליש לא יעמוד לה מעמי קבין
חטים וכו' עד ואם אין לו פוסק לשומתם פירות ממקום אחר ומשנה בם"ם אף על פי
(ד' סד): ומ"ש בספרי רבי' קב גרוגרו' ומעה דבילה טעות הוא סופר הוא ולריך לסנים
הו מעה דבילה כי כך הוא בגמרא: ומ"ש ואם היא מניקה נותן לה יין אם מיתרת
דרי"בל: ומ"ש ואם היא רגילה נותן לה אפי' אינה מניקה מיתרת ובריתא בה ה"ל
הרמ"ב בם"יב פוסקין לה מעט יין לשתות אם היא מנהגה שתיה בבבל יין (אם)
ומ"ש ואוכלת על שלחנו מליל שבת ונותן לה מעה כסף לשבוע אם בחשבון
אוכלת עמו מלילי שבת לנלילי שבת ונותן לה מעה כסף לצרכה ובגמ' (דף סס) מתי
אוכלת הב בחתנו אמר אוכלת מעמ' רב אסי אמר תשעים ופשקו הר"יף והר"אם בדב
נתנו וכן פסק הרמ"בם בפי"ב מהל' אישות ונראה בתכונו דבינו שבתב אוכלת על
שלחנו ובדבר"י אוכלת עמו ליל שבת אבל ליל עונה ואם אין תקון לה מעה כסף
לצרכה פיר רש"י נותן לה מעה כסף לכל שבת לדברים הכתיבים ועם שבת' ואם אינו
נותנו לה עם שעשתה עוקר על מעמ' ידיים אקנו' אחייב' נתן לו בדלקמן הוא בגם
אם בעמה' (ד סד) ואם אינו נותן לה מעה כסף לצרכה מעמ' ידיים אלא ובעיל בסכות
עירקא גופי' (דנה כט) אמרתי דסמוקדי' מעמ' ידי אשתו הב ושעמלא סבר תקנו מעמו'

(ה) וכם' מהל' דים הולכי' וסיל דסכלה קיים ב"ל מיי פ"ג:
(ג) ובע"ג מי"ג מדרון זו ב"הקנאה מיתתן מסי"ה מנת דרי' אלי' וכי' מם מנתם מנ' ומנ' מנתם מנדולם מנ' ומנ' נדולם מנ' ומנ' מתקנו מנ' ומנ' מנ' מנ' מ

אנשי אות הע׳ אם חטין חטין אם ששורי׳ ששורי׳ וכן אורז או דוחן
או שאר מיני שנוחני׳ בהן ופוסקין לה פרפרו׳ לאכן בו הפת כגון
קטני׳ או ירקו׳ וכיוצ׳ בהן ושמן לאכילה ושמן להדלק הנר ופירות
ומעט יין לשתו אם הו׳ מנהג המקו׳ ששותו הגשי׳ יין ופוסקין לה ג׳
סעודו׳ בשב׳ בשר או דגים כמנהג המקו׳ ונותן לה בכל שבת מעה
כסף לצורכ׳ כגון פרוטה לכבס או לסרחץ וביוצא בה בר״א בעני
שבישר׳ אבל אם הוא עשי׳ הכל לפי עושרו אפי׳ היה ממונו ראוי
שיעשה כמה תבשילין בשר כופין אותו ופוסקין לה מזונות כפי
ממונו ואם אינו יכול ליתן לה לחם הצרי׳ לה כופין אותו להוציא
ותהיה כתובת׳ עליו בחוב עד שתמצ׳ ידו ויתן הבעל שרוצה ליתן
מזונו׳ הראוי׳ לה ותהי׳ אוכלת ושותה לעצמה והוא אוכל ושותה
לעצמו הרשו׳ בידו ובלבד שיאכל עמה מלילי שבת לילי׳ שבת
ע״כ כ״ה״ר אליהן חיי׳ אדם להשכי׳ עצמו כפועל לפרנ׳ את אשתו
דמספר בתוב׳ נלמו׳ אנא אפלח ואוקיר ואזון ואפרנ׳ ואכסי יתיבי
ור״ת היה או׳ שא״צ ומכתוב׳ אין ללמוד דאנא אפלה אין פירושו
שישבי׳ את עצמו אלא עבור׳ שדרך האד׳ לעשו׳ בביתו כמו לחרו׳
ולזרוע וכ״כ הרמ״ה לחיוביה למיעבר לא מחייבי׳ ליה אבל היכא
דעבד ושקל אגר׳ אע״ג דגבי ב״ח לא מחייבי׳ לי׳ למפרע מיני׳ אלא
לבתר דשיימינן ליה מזון׳ל׳ יזם ושאר מילי דסדר׳ גבי מזונו׳ אשתו
כיון דלאו זוי׳ אסק׳ ביה אלא מזוני׳ חייב לזון׳ כפי כבודה אפי׳ אי
ליח ליה אלא מזוני׳ דרחר יומא חייב למיזנה מיניה׳ו או למיכל
בחדר׳ במאי דאכיל מי שהלך למדיני׳ הים (ג) ואשתו תובעת מזונו׳
בב״ד ג׳ חרשים הראשוני׳ אין נותנין לה שתוק׳ אין אדם מניח את
ביתו ריקן מכאן ואילך פוסקין לה אפי׳ לא שמעו בו שמת אפי׳
שבוע׳ אינה צריכ׳ אבל אין נותנין לה בכמה שתתקש׳ דכיון שאין
בעלה בבאן אינ׳ צריכה להתקשט ויש מהגאונים שכתבו שאין
פוסקין לה מזונו׳ עד שתביא בתובת׳ דשמא כולה כתובתה ואין
לה למזונו׳ והרמב״ם כת׳ שפוסקין לה אפי׳ אין כתובת׳ ביד׳ וכן אמר
א״א הרא״ש ז״ל כת׳ הרמב״ם שב״ד פוסקין לה מזונו׳ ואין הושבין
על מעשה ידיה עד שיבא בעלה ואם מצא שעשת׳ הרי׳ הוא שלו
וכן אם לא עמדה ברין אלא מכרה לעצמ׳ למזונו׳ מברה קיים (ה)
ואינה צריכה לא שבועה ולא הכרזה עד

(ה) ואם״ל מה אנשי אמונה מזונות מזונו׳ ולכאורה אין נו מה לתם ויש לו מקומות מיוחדי׳ בהוא״ה אין מוכל פיוחו׳ מיה לכנגד עמיהם מזונות ופיוחים מקומות מיוחדי׳ אם אין נו מה אמר אם אין לו לתם לקבל בכסון מזונות נגוף מקומות ומסק מסדר״מתם בגל מה מתנוף ומ״ש ומ״ל בגל מחוברי׳ קוקש מזונותי׳ מוג מיוחדים מוחם מקומות בגמנים ומ״ש ומן מהמ בגמרת מ״ת אלמנה נזונות ומ״ל מיתן עד״מ מי מוג נזון מהמנו מנגמות ומ״ל מיתן קו״ת מי בגמנ׳ מתנ׳ מל ביות מנו מס מוזון מתין מנגמות אלה מתן מזונות לאמנו׳:

(ג) בגמרא מנ״ת דיוני נזיקות ע״ת נחמ ר״ירנו ריבוי דנגמ׳ מיקות ומתיני׳ מיש אלא מ״ל:

(ד) ומ״ש מסמיך עמכני׳ ומן מות מ״ש יש נתנין:

(ה) עין נמלן ליש דיוני נזיקות מסמיך נזיקי׳ אלי ומסמ מס מנגמ נמני׳ ופרנסס נ״מ מנו לכנגנים אחר ומ״ם ומ״כ נקמן:

(ו) ומכנ ר״י ולא מהו׳ מ״ת מזונותין מיזנו ומזון מ״מנו ומ״ם ומן מו׳ אחנו׳ מיומן מיומו נם מ״ו נמן מנגמ׳ מני׳ לאמ׳ מין ומנו מ״ו מנגמן שנגם ומנגמנו׳ מ״ם מ״ם ומנגמנו׳ מ״ם מ״ם מ״ם

שיבא בעלה ויטען או ער שתבא לנבו כתובת אחרי מותו ואז מגלגלין עליה שלא מכר אלא למזונותי שדיא צריכה לה וא"א הרא"ש ז"ל כת שאין ב"ד פוסקין לה ער שידקדקו אם לא יספיקו לה מעש ידיה שהיא רגילה לעשו שכשנפרעין מנכסיו של אדם שלא בפניו ראוי הו שיהפכו בזכותו ואם עמר אחר ופרנ מדעתו אין הבעל חייב לשלם כיון שלא צוה לו לפרנסה אבל אם לותה בערים חייב לשלם לזה שלותה ממנו ופי' ר"י דוקא שלותה אחר שפסקו לה ב"ד אבל אם לותה קודם שפסקו לה ב"ד אם ירצ' לא ישלם כי יאמר היה לה להתפרנס ממעש' ידיה וא"א הרא"ש ז"ל כתב אם לותה בערי' אף בלא ב"ד חייב לפרוע ומוציא' מן הבעל ואם יאמר כשיבא צאי מעש' ידיך שעשית או שהיה לך לעשות במזונותיך רשאי ואין משלם מה שלותה אע"פ שאינו מספק כל צרכיה ממעש' ידיה כיון שמספקת לדברים גדולים היתה רוחקת ומצמצמ' עצמה קוד' שתתבייש לבא לב"ד על עסק מזונותי' אבל ב"ד אין פותחין לו בטעג' זו אלא אומרי' לו צא ופרע מה שלותה ואם בעצמו יטען רשאי אם ידוע שהיא מספקת לדברים גדולים אבל אם אינה בת מלאכ' לאו כל כמיני' לטען כך ואם קדמו ב"ד ופסקו לה כיון שבאת לפני ב"ד גלתה דעת שאינ' רוצ' להתפרנס ברוחק ואין לו עוד טענ' על מעשה ידיה כי מסתמא כשב"ד פסקו לה מזונו דקדקו מה שצריכ' יתר על מעשה ידיה שרגילה לעשות ואם בא הבעל ואמר הנחתי לה מזונו כשיצאתי מכאן נאמן פר"י ישנאמן לשבוע' אם ב"ד פסקו ומכרו ונתנו לה ואפי' לותה ואכלה צריך לשלם מה שלות' ע"פ שבועתה ורש"י פי' שנאמן בשבועתו אפי' להוצי' מיד מה שפסקו ונתנו לה כ"ש שלא יפרע מה שלותה והרמב"ם חילק בדבר וכתב אם פסקו לה ב"ד ומכרו ונתנו לה או שמברה היא בעצמה נאמן להשביעה ונשבע' בנקיטת חפץ שלא הניח לה ואם לות' נאמן הוא בשבוע היסת ונפטר ונשאר החוב עליה לא לותה ולא מברה אלא דחק' עצמה ביום ובלילה ועשתה ואכלה אין לה כלום וא"א הרא"ש ז"ל הסכים לדעת רש"י כיון שחו' מיחוק וטוען ברי לי אין מוציאין מידו וכ"נ דעת רב אלפס שכתב בתשו' ששאלוהו באשה שהלך בעלה למ"ה ובעלה שנר לה מזונו ובחזרתו מצא עליה חשבון מהוצאות שהוציאו עליה אביה ואחיה והשיב שבעלה יחשב ממה ששנר ומה שהניח לה ואם יש בו כדי סיפוקה כשיעור שפסקו לה חכמים על הדרך שאמרו עולה עמו ואינה יורדת עמו עם מה שמתחייב במעשה ידיה פטור במה שלותה ואם יפחו' יפרע מה שנפחת ואם האשה אינה מודה בחשבון ששנר לה בעלה ישבע שבועת היסת ונפטר ע"כ ואם בא ואמר קודם שהלכתי אמרתי לה צאי מעשה ידיך במזונותיך ונתרצית נאמן והרמב"ם כתב אפי' לא נתרצית בפי' אלא שאמר לה צאי מעשה ידיך במזונותיך ושתקה

לם כיון דבעב' תביע' סרי' דלמזונותי' לותה וסוף פוד' דלם סגיא לם מזונות לז בפרע מעמו דסל לם תקן מלם לות' ומכלם ומנלתי בתשו' לרבני לרסת ומ"מ בלותקה מלא בסכיו מבל לות' בסכיו כנו' סני' עמה בכע' וגירם מביתו ועמד' ולות' בסני בעל' סיאיל זיעמתו לדין סני' מעותיו על קרן סגני וכן אם סלך למ"ם ועמד ולוס בעלם בלמלסלוות וסיה סתק ועמד' ולות' גם סוא מיבד מעותיו וסגיס על קרן סגני ולי כל' דכל סיכה אסבעל חייב במזונותיה לם תבדה זכות מזונותי' חון מעורד' מלעמוד עמו אססקידה מזונותי' וכן אסבי' סרמ"בן וחס אמר סגיב לי כל סהלו' תבוב' לחת לסן דולתי כל סיכה דבעל חייב לתן לת אסתו אם לות' ואכל' מיי' לבלם סילב' מע"ם אסוא כתן ולא זיעמתו לדין לא אסבידה מזונותיה מע"ם בעמד וכסרית מלא יכוס תדם אסתו לאו כל סיעמו לסבידה זכותה וסות דלא אסק' ממעב' ידיה אבל בדאסקה אם עמד וכסרית מלא יכוס תדם לאסתו כ"ל דכמי אמת אסתוליה לם מעם' ידיה למזונותי' דמי ומטו' בין אמעב אמלוס בסבריה זו בין מלא אמע ואם אסק ולות' ואכל' ולא עמד מע"ג דאסקה מוליתין ממנו וכן אם דברי סרמ"ב' במי אסלך בעלם למ"ה ולותה ולא עמה אסקה חייב ואע"ג דאסקה מוליתין ממנו יש לאסס אנים בכלל ומעתה אין לנו לחלק בין עומד כאלסלולם"ם עכ"ל (ע) ואם לא אבעל ואמר אמתי לם מזונות כאילתי מכלן לאמן וכו' ס' אמי דייני גזילו (קף קז) תנים מי אסלך למ"ם ואסתו תובע מזונות בני כאנים גדולים אומרי' אסבע תכן אומר לא אבעב ואם בא בעל ואמר אסקתי לם מזונו לאמן אסבע' ע"ל אמן ובע אמר אמתו לם ב"ד ואתנו אתום' אייטו אבעל אמתו לם אמרינ' עוד אמינו מבנים בנסי אלוג כלם בנומם אנאם ולא אבעב אמתו לם אמרינו לבי אמתו אמתו אמתו

ושתקה אין לה מזונו שאילו לא רצתה ברבר זה ולא סמכה דעת׳ היה לה לתובעו אלא לומר אין מעשה ידי מספיקין לי:

עא חייב אדם לזון את בניו ובנותיו עד שהן בני שש (א) וכת״ר מרוטנבור׳ אפי׳ יש להם נכסי׳ שנפלו להם מבית אבי׳ אמם חייב לזונם כיון דתקנת חכמים היא זכו במזונותיהם אפי׳ אם יש להם להתפרנס משלהם ומשש ואילך מצוה לזונם עד שיהיו גדולים ועל זה נאמר עושה צדקה בכל עת ואם אינו רוצה אין כופין אותו אבל מפצירי׳ בו ואם אינו מתרצ׳ מכלימי׳ אותו ומכריזין עליו פלוני אינו רוצה לפרנס בניו והרי הוא גרוע מעו׳ טמא שמרח׳ על בניו בד״א שאינו אמור לנו בממון ליתן צדקה אבל אם הוא אמור שיש לו ממון ליתן צדק׳ לוקחין ממנו בעל כרחו משום צדקה וזנין אותן עד שיגדלו ואם הלך למדינת הים והניחן כאן מוכרין מנכסיו לפרנסם עד שיהיו בני שש כמו שמוכרין למזון האשה למי שהלך למדינ׳ הים אבל אם הם מבני שש ומעלה אין זנין אותן מנכסיו רכיון שיצא לדע׳ אם היה רוצה שיתפרנסו מנכסיו הרי הוא כמי שנשתטה מפרנסין אשתו מנכסיו ונותנין לה במ׳ שתתקש׳ ומפרנסין לבניו ולבנותיו אפי׳ יתרי׳ משש עד שיגדילו דמשתט׳ ניח׳ליה שיפרנסו לבניו ולבנותיו והרמב״ם כ׳ דבשניה׳ אין מפרנסין לבניו ולבנותיו מבני שש ומעלה אפי׳ אם הוא אמור ואינו נ״ל כמו שכתבתי (ג):

עב המדיר את שתו מלהנות ממנו אין הנדר חל להפקיע מזונות׳ שהרי הוא משועבד לה ואינו יכול להפקיעם ואם אמר לה צאי מעשה ידיך למזונותיך והיא מספקת לדברים גדולים ולא לדברי׳ קטנים ואותם הדברי׳ קטנים גורגין בהם בני אבי׳ מפני שהוא עשיר אבל שאר משפחת׳ שיש להם עושר כמו שיש לבעלה אין גורגין בהן אז חל הנדר שהרי אינו חייב לה בא״לו דברי׳ הקטני׳ כל זמן שהי׳ עמו אבל משהדירה ואינה עוד עמו צריך להנהיג׳ בכבוד בית אבי׳ אף באותן הדברים הקטני׳ לפי׳ אם הדיר׳ עד ל׳ יום יפרנסנ׳ בא״לו הדברים הקטנים ע״י פרנס שיאמ׳ לו כל הזן אינו מפסיד אבל לא יאמר לו להדיא לך ותזון אותה דא״כ דהוה ליה שלוחו וכן אם הדיר׳ סתם או זמן רב

יפרנסנה ע״י פרנס

ואמר לאי מעשה ידיך במזונותיך דאפי׳ אי׳ ואפשר תוכעת מזונות סלוס ואכלס קודם שבא ואמר לאי מעשה ידך במזונותיך כלומר לא אפרע כי היס לך לסתפרנס ממעשה ידיך ואע״פ שהיכס עכשיו לא היו מלוים לס היתה דוחקת עלמה ומלמלת ואין לפרס דס״ק אני אמרתי לס קודס שהלכתי לאי מעש׳ ידיך במזונותיך וכתרלית דס״כ הל״ל כאמן אלא דאפי׳ משמע דסשתא סוא דאפי׳ לעשות כן כדי שלא לפרוע מס שלוחס וכא דאמרי׳ לקמן לוחס ואכלס ועמדס ומיאכס ודייקינ׳ טעמ׳ דמיאכס סא לא מיאל׳ אית לס סתס מיירי שפסקו לס ד״ד ואח״כ לוחס עכ״ל ומ״ס רבי׳ וכן דעת פרי״ף סכת׳ בתוספס שפלוגיסו בחסס שהלך בעולס לגמ״ס וכו׳ תמו׳ זו כתוב בספ׳ שתרו׳ שער ס״ס ומפיי׳ בתשו׳ סגמ׳ ואפ״ס אפ״ס לא לוחס כלו׳ אלא מביס לו אחיס לוסיפו לס פירו׳ לו ליתפרנ׳ דרך כבוד לו אסיו מרחמים עליס אלא לבוס שלוחס אין הבעל חייב בחוץ דברי׳ כלל ועלס אמרי׳ מי שהלך למ״ס ועמד מ׳ ופירנ׳ אח אשתו אחרי מי שהלך מעותיו ומס שאנו אומרים שהיו לס לבס כבוד כבון שבלחו לס מס שלא אמרה לבס סלוניי כך וכך שלחו לי כך וכך אבל מס שקבל מס שבבס סלוחס חיי׳ כדמפור׳ דינו ואס רס טוענין אסן לוס אותן לתת לס הולא ע״מ שיהלס לס הוס ואע״פ שלא לסד״מ יפנע סיס ויפטר עכ״ל ועיין במרדכי בס ומלאתי כ׳ בחפו׳ הר״מ אפי׳ מאן דמפליג בין אב לאח׳ ס״מ למזונות אי לקבורה אבל בנדי שבת ורגל אתין לס לוחך גדול כ״כ לא ואס הלך למ״ס ויביא ראיה מביה חמיס ולוות׳ ואכל׳ עיין במרדכי בס׳ הכו׳ : ואם בא ואמר קודס שהלכתי אמרתי לס לאי מעש׳ ידיך במזונותיך ובתרלית לאמון זס לא מלאתי מזונות אבל בלמד הוא מדין בא ואמ׳ שבתתי לס מזונו׳ כבילאתי שבתבא׳ בכמוך שבאמון בשבוע׳ ומ״ס בס׳ הרמ״ב׳ הוא בפי׳ ב׳ מס״ל וכ׳ ס״ס בס׳ ב׳ דייני גלות מתבא׳ בסונגיא שאם אל לס לאי מעש׳ ידיך במזונותיך אתין לס מזונות וכתב רבינו אליהו לא לתתס בדב׳ זה וכו׳ לומר דדוקא בשפתקה אבל אם מיתת ואמרה אינו דומה לאו כל

כמיניס דמזוני עיקר כמו בס׳ למעל׳ ופשוט הוא וכן כתבו המפרשים ז״ל ורש״י פי׳ וקבלם עליס ואיפשר שהוא ז״ל יורה שבתיקתה שיא קבלם עכ״ל : **כתב** הרמב״ם שבאמל על שמעון שהלך למ״ס ואשתו תובעת לאשון שמתחיל בקרקע בעלם עילא ממנו כדי שתתפרנס במזונותיו ויש לשמעון בכסי׳ אחרי׳ בני חורין ובסיב אפי׳ בכסים לאשון בקרקע שמעון אין לאשה בעלת דין שלו אלא״כ שיא מורשה מראשון בעלה לו אב״ד מעלמן דכן עמו לפי מה שהוא ענין אם בטוסין אבל שיא מיאם בוא אלא בכבריא אלתי אם תבא לגבות ממנו כתובתה או מזונותיה וכיון שיש בכסים אחרים בני חורין תגבה מהם עכ״ל וכ׳ עוד שבאמל על לאשון שהלך למ״ס ותבע אשתו אב״ד לפסוק לה ולבתה מזונו ופסקו לה ולבתה מזונות ידועי׳ ויזונה שמעון אביה וכתבו בו ב״ד שיתרע מבכסי׳ לאשון בכל מקום שהיה כזונה על דתת׳ ב׳ ומעמד כה ורמו שבל זמן שלא תמו׳ שאשה מבכסי׳ בעל׳ לאשה׳ מהם שיגיה לה שמעון בחוזק הסלוחה ועת לאשון ויש שאשה ובקה מזונו׳ על שלחן שמעון וכשנדל בבת שקר לה שמעון כחוביה מעלו ושיאה לגוי ואח״כ נפל לאות׳ בת ירושה מביה חוריה אביה ובעבור בא שמעון לשפרע ממנו׳ מה שהוא׳ במזונותי׳ ויש מביבו כשם שבתשבדת עמי לבשיתי משלך כך בתחסדת עמי לפרנסני משלך ושמעון טוען מעולם לא ויתרתי על מזונו׳ רק שייתי מתתין עד שיסיו לך בכסים ותפרעני וס״ל ב״ד שפסקו מזונות לבת אלא כדין עשו כיון שהלך מדעתו בדתיבת בם׳ מער׳ ומ״מ שאשה ושבת לא לון כלו׳ משמעון כדי ״ל שתשא לריב׳ אחר בכסי׳ שבעל לשפר׳ ממנו שיחזיר שמעון ומפרע ממנו בדרך שאשה שנותה ואכלה אלא שמעון קבל עליו לזון ושוא ידרוך על בכסי׳ שבעל בכל מקו׳ שיגלאה אבל רוא׳ אפי׳ אלאחר מוכחן בתבו בו ב״ד ובל זמן אלא תמלא בכסי׳ לבעל לשתפרנס מהם שיגיה לה בתוכת אלוה׳ כל גרבים ומלו אין זה מחייבו ליתן לה מזונו׳ מאלו כמה זמן שבשה אשה שיש מלבתוב מזונו׳ ותפסידם אבתו׳ בסי׳ ל״ג ועוד אבתו׳ אם אשה לא נתן לה מזונ׳ ועשת׳ ואכלה וסותיר׳ אין לבעלה עליה כלום אם נודם שאשה מזונו׳ ומתתי׳ שבתן בעלה עיין במרדכי׳ בערב שבתפתתים כ׳ הרשב״א בס׳ שנו׳ נתתיתין דאלמר׳ שאמר׳ אי אפשי לזון מבי׳ אבא וכו׳ ואם שיהיה טוען׳ מבני שיהיו ילדים וכו׳ ס״ס לאשה בחיי בעלה שיגיה ומבינו׳ ואכלה׳ לס שאם בתנה טעם לדברים אינו נותן לה מזונו׳ שאין היו מזונו׳ לאשה על בעלה אלא בשביל שמו על שלחנו וכן שיא באלה הדברים רבים על שבוק למען ירבו ימיכם ואפי׳ נדברי הרמב״ן שאומר שיכול לשדותם ע״י אנשים הוא עדיף מיכ׳ בזה ואפי׳ לפי בדבת הבית אינו אפשר דלא יהיב לה דלא תקון לה רבנן מזונו׳ אלא ביוצבת תחקון ומשמשתו אבל בשאינם יוצבת עמו ואינם באים בטעם אין לה דין מזונו׳ וכן דעת רבותי אף בשבלה בשעבם אם שתקה׳ ולא תבע מזונו׳ מתלה לה לשעבר

בדבתיבו׳ בס׳ שבתבא עכ״ל יב״ת ופיין נתפרי׳ פרטיל״ה מבתחתי נסי׳ ע״ז ותרגמי דלתמ״ן שבתבא׳ ופי׳ ר״ז : כתו׳ בת״ס סי׳ רס״ד על אם שעבדה על תקנ׳ שבשבל שיש בעיב שבעל לשלם הקנס (ובתבתי דברי בי״ד סי׳ רע״ח) : **עא חייב** אדם לזון את בניו בשבל הר״מ ובנותיו עד שיגדלו (דשם) ומ״ס בשם הר״מ בפ״ש (דשם) ומ״ס בשם הר״מ מרוטנבורג כ״כ הר״ח בשמובם בעל שבתבתם ומ״ש ומשש ואילך מצוה לזונם עד שיגדלו׳ בפ׳ מער׳ שבתבתם (דמש) בתוס׳ שתקיבו פיסא אדם זן את בניו ובנותיו בשבן קטני׳ ופרש״י בשבש קטני׳ עד שיגיעו ב׳ שעורות : ומ״ש וע״ז נאמר עוש׳ לדקה בכל עת ואם אינו רוצה אין כופין אותו וכו׳ עד לוקחין ממנו בע״כ משום לדקה וזין אותם עד שיגדלו׳ ואם אינו רוצה אינו מתרצ׳ מכלימי׳ אותו ומכריזין עליו פלוני אינו רוצה לפרנס בניו והרי הוא גרוע מעו׳ טמא שמרח׳ על בניו בד״א שאינו אמור לנו בממון ליתן צדקה אבל אם הוא אמור שיש לו ממון ליתן צדק׳ לוקחין ממנו בעל כרחו משום צדקה וזין אותן עד שיגדלו ואם הלך למדינת הים והניחן כאן מוכרין מנכסיו לפרנסם עד שיהיו בני שש כמו שמוכרין למזון האשה למי שהלך למדינ׳ הים אבל אם הם מבני שש ומעלה אין זנין אותן מנכסיו רכיון שיצא לדע׳ אם היה רוצה שיתפרנסו מנכסיו ונותנין לה במ׳ שתתקש׳ ומפרנסין לבניו ולבנותיו אפי׳ יתרי׳ משש עד שיגדילו דמשתט׳ ניח׳ליה שיפרנסו לבניו ולבנותיו והרמב״ם כ׳ דבשניה׳ אין מפרנסין לבניו ולבנותיו מבני שש ומעלה אפי׳ אם הוא אמור ואינו נ״ל כמו שכתבתי (ג):

עב המדיר את שתו מלהנות ממנו אין הנדר חל להפקיע מזונות׳ שהרי הוא משועבד לה ואינו יכול להפקיעם ואם אמר לה צאי מעשה ידיך למזונותיך והיא מספקת לדברים גדולים ולא לדברי׳ קטנים ואותם הדברי׳ קטנים גורגין בהם בני אבי׳ מפני שהוא עשיר אבל שאר משפחת׳ שיש להם עושר כמו שיש לבעלה אין גורגין בהן אז חל הנדר שהרי אינו חייב לה בא״לו דברי׳ הקטני׳ כל זמן שהי׳ עמו אבל משהדירה ואינה עוד עמו צריך להנהיג׳ בכבוד בית אבי׳ אף באותן הדברים הקטני׳ לפי׳ אם הדיר׳ עד ל׳ יום יפרנסנ׳ בא״לו הדברים הקטנים ע״י פרנס שיאמ׳ לו כל הזן אינו מפסיד אבל לא יאמר לו להדיא לך ותזון אותה דא״כ דהוה ליה שלוחו וכן אם הדיר׳ סתם או זמן רב

יפרנסנה ע״י פרנס

וכן מי שבתמיהו בקולר לו בסתם ב״ד יורדין לנכסיו וזנין אשתו ובניו ובנותיו סכום בניו׳ אבל אם סתם לו סתום ומפרנסין אותם ע״כ ומה שהוקש לדבר׳ בדברי׳ כבר הרבים בו ס׳ הסתיר ושבנו סב׳ וז״ל ויש לשאול שבדי׳ מדברי׳ בסבר׳ בסם יוס׳ על סם אין זנין אות׳ מנכסי׳ מי שבתמיהו ודינו מוס לני׳ שהלך לנס״ם ובנגנ׳ חלקו בסם בחיי׳ ואין סם בזה סוס מחלוקת והתוס׳ ברבי׳ לא כ׳ בני׳ שבתמיהו אלא מי שמוליאין מנכסיו בין שהוא חייב בין אינו חייב ובוא בקטני׳ עד שם ובזה הוצו מי שבתמיהו ומי שהלך למ״ס אבל בגדולים אבן שם ובוא חייב בדבר רבי׳ בבאן ובזה חלוק מי שבתמיהו ומי שהלך למ״ס ושמן לו רבי׳ על מ״ס בסוף ס׳ מחלוקת שמי שבתמיהו בשוקיין לדקה על מעונו ולא יהו בניו הגדולים על ו׳ פחות׳ים מאחר ובכר ביאר רבינו לתעלה סמן כזוכין מהו׳ לדקה וכ״ש שמוליאין ממנו לדקה וזנין בניו וזה ברור כל״ל עכ״ל : **כתב** הר״ן מנאתי״ה בתלוי בס׳ ישנות שילכך לנבי מי שבתמיהו שבדיבן הם ובא ולנבי מי שהלך הם ובא לא עבדיב׳ כרב חסד דדבר׳ הוא לנבי רב יוסף ולא הם הרמ״ב׳ כת׳ בסוף ס׳ בחלות ומי שבתמיהו לו בתחרם ב״ד פוסקין עליו לדקה אם היה לחוי ולא ידעתי לעם דברב חסד דאמ׳ תבשיט נסי דאברים׳ קלי איפשר דבבר אחר דאמ׳ מר עוקבא נבי בפקטים ס״ מא׳ ליה אתבשיר׳ שמעונו אבל לדקה מגין עכ״ל כתו׳ בתשו׳ הרשב״א סי׳ תתקס״ח שבשאל על איש שבתמיהו ומעמות ביד הרוצי׳ בהאשה לאחר תיון שיא מן הבכסים ובוא מן התמחוי לו אם מוציאים ב״ד מידם ובשיב דמוליאין דא״ם לגבות שיא כיוצבתם כל שבוא אינו יכול לגרש אלא מזוכין שיא ובעלה ובניהם בת גדולה שיא עליה מולבת ותובע׳ מבים שיפרנסנה כי גרעת מקטנה וגם תובעת שיפרנסה עליה בשלו מרדכי דקידושין (ג) : **מרבי׳** הרא״ם בתשו׳ כלל י״ז סי׳ ז׳ כל׳ בסדיל דמי שבא על הפמי׳ וילד׳ ממנו בן לו בת חיי׳ לזונם וכ״כ שביב״ם בתשו׳ שיתן מ״ה ומיכו כ״ד״ם בשבוא עוד שבולד ממנו אבל אם אינו עוד בבר אפילו עודנ שבא עליה ושיא טוענ׳ בדי׳ שבשיא מעשבר ממנו כיון שאינו עוד לא בזה הרי אינם שבתעבר

עתחר דבי שיכי דאשקר׳ בבשם לבנים אשקר׳ בבשם לבבי אמריב׳ (ס) :

עב המדיר את שתו מלהנות ממנו אין הנדר חל להפקיע מזונותי׳ וכו׳ ואם א״ל לאי מעש׳ ידיך במזונותיך ושיא מספקת לדברים גדולי׳ וכו׳ בכתו׳ ר״ם סמדי׳ (דעד) המדיר את אשתו מניסנו׳ לו עד ל׳ יו׳ יעמיד פרנס יתר מבלן יולי׳ ויתן כתוב׳ ומקב׳ בגמ׳ וכיון דמשועבד לה סיכו׳ מני׳ מדיר לה כל כמיני׳ דמקבע לי׳ לשעבודים ומשני׳ בתו׳ לה לאי מעשה ידיך במזונותיך א״ם פרנס לאם בדלא שבק׳ אי בדלא שבק׳ הדר קושין לדוכת׳ א״ר אמי בשבק׳ לדברי׳ גדולי׳ ואיני משבק׳ לדברי׳ קטני׳ אבי דברי׳ קטני׳ ס״ד אי דרגיל׳ בסו׳ אם דגיל׳ בסו׳ ואי דלא רגיל׳ בסו׳ פרנס לאם לא בריב׳ דרגילה בני בשא וקא מנגלנ׳ בסדי׳ דאמר׳ לי׳ עד שאירד׳ דלא אדרתן נגנילנ׳ בסדר שבק׳ דאדרתן לא מגיב׳ דאיגלנ׳ בסדר ומ״ם עד ל׳ יום עד ל׳ יום לא שמעי בם אינסי ולא זילא בם מילא עמי שמעי בם אינסי וזיל בם מילא׳ וכ׳ הר״מ׳ אבא דקא׳ שבק׳ דאדרתן